

TALAJTAN

RÉGÉSZET ALAPSZAK

(NAPPALI MUNKAREND)

TANTÁRGYI KOMMUNIKÁCIÓS DOSSZIÉ

MISKOLCI EGYETEM
MŰSZAKI FÖLDTUDOMÁNYI KAR
FÖLDRAJZ-GEOINFORMATIKA INTÉZET

Miskolc, 2022

TARTALOMJEGYZÉK

1. Tantárgyleírás
2. Részletes tematika
3. Vizsgakérdések
4. Egyéb követelmények

1. TANTÁRGYLEÍRÁS

Tantárgy neve: Talajtan	Tantárgy Neptun kódja: MFKFTREGN305 Tárgyfelelős intézet: Földrajz- Geoinformatika Intézet Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Dobos Endre, egyetemi tanár	
Közreműködő oktató(k): Kovács Károly, tudományos segédmunkatárs	
Javasolt félév: 3. (őszi)	Előfeltétel: nincs
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 2	Munkarend: nappali
<p>Tantárgy feladata és célja: A talaj mint komplex, dinamikusan változó rendszer törvényszerűségeinek feltárása, megismertetése. A talajfejlődés genetikus szemléletén keresztül világítjuk meg a talajképző tényezők földtani, hidrológiai, biológiai szerepét a talaj fizikai és kémiai tulajdonságainak alakulásában, valamint a talaj szerepét a tájpotenciál és a tájfejlődés kialakításában. Jelentős teret kap az előbb felsoroltak mellett az antropogén tényezők elemzése, valamint a talajt érő antropogén terhelések hatásai a talaj jellemző paramétereinek függvényében. Fontos feladat a talaj szerves és ásványi alkotórészeinek megismertetése, valamint ezen talajalkotók szerepének megvilágítása a talaj fejlődésének, fizikai, kémiai és biológiai jellemzőinek alakulásában..</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák: tudás: Általános tájékozottsággal rendelkezik néhány más tudományterület szakmai problémáiról. képesség: Képes az ismeretek önálló elsajátítására és rendszerezésére. Képes felhasználni a régészet rokon tudományterületeinek eredményeit. attitűd: Törekszik a régészet rokon tudományterületeivel való együttműködésre. Törekszik általános és szaknyelvi tudásának fejlesztésére. autonómia és felelősség: Felelősséget érez Magyarország és a világ kulturális örökségének megőrzéséért.</p>	
Tantárgy tematikus leírása:	
<p>Előadás:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Talajképző tényezőkről általában 2. Talajképző tényezőkről általában <ul style="list-style-type: none"> - földtani tényezők - domborzati tényezők 3. Talajképző tényezőkről általában <ul style="list-style-type: none"> - éghajlati tényezők - élőlények szerepe 4. A talaj szervesetlen alkotói 5. A talaj szerves anyagai 6. Talajkolloidok 7. Talajkolloidokon lejátszódó folyamatok 8. A talaj szerkezete 9. A talajok víz-, levegő-, és tápanyag gazdálkodása 10. Talajok osztályozása 11. Terepgyakorlat, terepi szelvényleírás 12. Talajok osztályozása 13. Magyarország talajföldrajza 	

14. Antropogén hatások, a talajok terhelhetőségét befolyásoló tényezők

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

Gyakorlati jegy / kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

Szóbeli vizsga (kollokvium).

A vizsgafelelet értékelése: 100–85%: jeles; 75–84%: jó; 63–74%: közepes; 50–62%: elégséges; 0–50%: elégtelen.

Kötelező irodalom:

Stefanovits, Filep, Füleky, 1999. Talajtan. Mezőgazda kiadó, Budapest

Stefanovits, 1963., Magyarország talajai. Akadémiai kiadó, Budapest

Szodfritt István. 1993. Erdészeti termőhelyismerettan. Mezőgazda kiadó, Budapest

Mark Ashman, Geeta Puri. 2002. Essential Soil Science: A Clear and Concise Introduction to Soil Science. Wiley-Blackwell, ISBN: 978-0-632-04885-4

Wiel R.R, and Brady N.C. 2016. The nature and properties of soils. Pearson Education. ISBN: 978-0133254488

Ajánlott irodalom:

Driessen P.M., Dudal R. 1991. The major soils of the world. Lecture notes on their geography, formation, properties and use. Koninklijke Wöhrmann B.V. Zutphen, The Netherlands.

Bronger A., Catt J.A. 1989 Paleopedology: Nature and application of paleosoils. Catena supplement 16

2. RÉSZLETES TEMATIKA

Időpont	Téma
09. 08.	A talaj fogalma. Tudománytörténeti áttekintés.
09. 15.	Talajképző tényezők: - földtani tényezők - domborzati tényezők
09. 22.	Talajképző tényezők: - éghajlati tényezők - élőlények szerepe
09. 29.	A talaj szervetlen alkotói.
10. 06.	A talaj szerves anyagai.
10. 13.	Talajkolloidok.
10. 20.	Talajkolloidokon lejátszódó folyamatok.
10. 27.	A talaj szerkezete.
11. 03.	A talaj víz-, levegő-, és tápanyag gazdálkodása.
11. 10.	Az ember hatása a talajokra.
11. 17.	Talajosztályozás. Hazai talajosztályozási rendszerek.
11. 24.	Talajosztályozás. Nemzetközi talajosztályozási rendszerek.
12. 01.	Magyarország talajföldrajza.
12. 08.	Összegzés, ismétlés.

3. VIZSGAKÉRDÉSEK

Talajképző tényezők

A talajtan története, a talaj fogalma, jellemzői, általános ismérvek, a dokucsajevi iskola alapjai.

A talajok tulajdonságai, fizikai jellemzők, textúra, szerkezet és a vízgazdálkodási tulajdonságok közötti összefüggések, mérési módszerek

A talajok kémiai tulajdonságai, ásványtani összetétel

A talajok szerves anyagai, élővilága

A talajok kémiai tulajdonságai, pH, kationcsere

Talajképző folyamatok

A magyar talajosztályozás főtípusai, típusai

Magyarország talajföldrajza, talajképző tényezők területi megoszlása

A textúra fogalma, jelentősége

A kationcsere kapacitás fogalma, jelentősége

A mész szerepe a talajképződésben

A humuszanyagok szerepe a talajtulajdonságok kialakulásában

A bázistelítettség fogalma, jelentősége

A glejesedés fogalma

Az agyagosodás és agyagvándorlás a talajban

4. EGYÉB KÖVETELMÉNYEK

Nincsenek egyéb követelmények.